

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 1 april 1927 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om fullföljande av utredningen angående rätten till växande vilda bär m. m.

Första lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 150 i första kammaren av herrar *Per Gustafsson* och *Wohlin* samt nr 240 i andra kammaren av herr *Svensson* i Grönvik m. fl.

I motionerna, vilka äro likalydande, har yrkats, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om fullföljande av den utredning om rätten till växande vilda bär, som 1919 års sakkunniga för revision av jordabalken fått sig anbefalld, samt om förslag i ämnet till nästa års riksdag.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin hemställan, får utskottet hänvisa till motionerna.

Den utredning, om vars fullföljande motionärerna nu hemställa, har tillkommit på grund av en riksdagens skrivelse till Kungl. Maj:t år 1913.

Redan dessförinnan hade frågan om rätten till vilt växande bär varit föremål för riksdagens prövning. Såväl år 1899 som år 1908 hade sålunda motioner väckts med begäran om utredning i ämnet, men motionerna hade icke vunnit riksdagens bifall. Till stöd för sitt avstyrkande utlåtande hade lagutskottet sistnämnda år framhållit, att den rättsuppfattningen torde vara allmänt utbredd, att jordägarens rätt icke i och för sig uteslöte annan från att tillgodogöra sig ifrågavarande naturalster.

Frågan hade även varit föremål för lagberedningens övervägande, och i sitt år 1909 avgivna förslag till ny jordabalk upptog beredningen en bestämmelse i detta ämne av följande lydelse: »Vilt växande bär och svamp äge en var taga å annans mark, där det kan ske utan skada å ägor, dock ej å tomtplats eller i trädgård, ej heller, mot förbud av ägaren eller den honom företräder, inom ett avstånd därifrån av tre hundra meter.» Detta stadgande skulle å ena sidan icke innebära ett lagfästade utan vidare av den sedvanerättsliga uppfattningen, som tillade en var rätt att på annans mark plocka bär och andra dylika naturalster, men å andra sidan icke heller alldeles bryta med den hävdvunna uppfattningen och obetingat förbehålla skogsbären åt jordägaren.

Vid prövning av vissa vid 1913 års riksdag väckta motioner, som föranledde riksdagens ovanberörda skrivelse, framhöll lagutskottet, att, sedan frågan se-

Tidigare behandling av frågan om rätten till vilt växande bär.

nast förelegat till riksdagens behandling, densamma otvivelaktigt inträtt i ett väsentligen förändrat läge, i det att åtminstone i de sydligare delarna av landet, där skogsbären tillades ett jämförelsevis högre värde, rättsuppfattningen vore på väg att förändras i riktning mot ett starkare hävdande av jordägarens anspråk på att skogsbären tillkomme honom i likhet med andra alster av hans jord, samt att han fördenskull borde äga att utan intrång av andra tillgodogöra sig desamma. Riksdagens förutnämnda skrivelse den 26 april 1913, nr 60, innefattade också hemställan om utredning, huruvida och i vilken omfattning ägare och innehavare av jord måtte kunna beredas skydd mot tillägnande av å deras mark växande vilda bär, samt om framläggande för riksdagen av förslag till lagstiftning i ämnet.

Denna riksdagens framställning föranledde utarbetande inom justitiedepartementet av ett utkast till lag om rätt till bärplockning och tillvaratagande av vissa andra naturalster. Detta utkast vilade på väsentligen samma grunder som ovan angivna av lagberedningen förordade bestämmelser. Över utkastet avgåvo verk och myndigheter m. fl. infordrade yttranden. Ärendet överlämnades sedermera till de sakkunniga, vilka år 1919 tillkallats för att biträda i justitiedepartementet vid fortsatt behandling av frågan om ny jordabalk (1919 års jordabalkssakkunniga). Emellertid förordnade Kungl. Maj:t den 24 november 1922, att det åt dessa sakkunniga anförtrodda utredningsarbetet skulle vila från och med den 1 januari 1923 och därefter icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande upptagas. Enligt vad utskottet inhämtat, har de sakkunnigas arbete icke ännu återupptagits, och något förslag i här förevarande ämne hava de sakkunniga icke heller avgivit.

Utskottet. Såsom framgår av det anförda, hava hittills utarbetade förslag angående rätten till vilt växande bär icke lett till lagstiftning på området. Enligt utskottets mening hava i de nu väckta motionerna icke förebragts sådana skäl, att frågan om rätten till skogsbären bör göras till föremål för särskild utredning och således utbrytas ur sitt naturliga sammanhang med revisionen av jordabalken. Det lär kunna tagas för givet, att arbetet med denna revision kommer att återupptagas, så snart omständigheterna det medgiva. Med hänsyn härtill anser utskottet det icke lämpligt, att framställning nu göres till Kungl. Maj:t om fullföljande av den utav 1913 års riksdag begärda utredningen i detta ämne.

Utskottet får alltså hemställa,

att ifrågavarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 april 1927.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Akerman, Hederstierna, Jacob Larsson, Klefbeck, Erik Anderson, P. E. A. Jonsson, G. Dahl* och *Per Gustafsson**;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist* i Halmstad*, *af Ekenstam, Lindley**, *Jansson* i Edsbäcken, *Nilsson* i Antnäs, *Söderberg, Carlson* i Mölndal och *Persson* i Trången.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Hederstierna, Erik Anderson, Per Gustafsson, G. Dahl, af Ekenstam, Nilsson* i Antnäs och *Persson* i Trången, vilka anförde:

»Den utredning angående rätten till växande vilda bär, vilken på föranledande av riksdagens skrivelse den 26 april 1913 igångsattes, har sedan flera år tillbaka fått vila, och någon utsikt till dess snara återupptagande synes icke vara för handen.

Då samma skäl som föränledde den omnämnda riksdagsskrivelsen i oförminskad grad alltjämt göra sig gällande och anledning ej synes föreligga att uppskjuta utredningen ifråga i avvaktan på en blivande revision av jordabalken, få vi sålunda hemställa,

att ifrågavarande motioner måtte av riksdagen bifallas.»